

diens hartelijk antwoordtelegram voor te lezen. Mussert zinspeelde op het lokmiddel dat hij al in augustus '40 onder de aandacht van Hitler en Seyss-Inquart gebracht had: het in werkelijke dienst roepen van Nederlandse reservisten; 'dagelijks smart het ons', zei hij, 'dat niet een goed georganiseerd, goed geoefend Nederlands leger onder flinke leiding naast het Duitse, Roemeense en Finse leger kan staan.' Gelukkig: een kern besefte waar het om ging. 'In naam van deze steeds meer groeiende, steeds krachtiger kern van het Nederlandse volk zeg ik u, mijnheer de rijkscommissaris: het Duitse volk kan op ons rekenen als op zijn trouwste broeder.'

Ach, dat had Seyss-Inquart vaker gehoord. Hem kwam het op de anderen aan, op de niet-NSB'ers. Zou zijn oproep ('Nederlanders, blik naar het oosten!') bij hen succes hebben?

De reacties in de dagbladers vielen de bezetter tegen. Wel werden de teksten van de op het IJscubterrein gehouden toespraken, volgens voorschrift overigens, woordelijk afgedrukt, maar Janke toonde zich op zijn persconferentie hoogst ontevreden over de droge verslaggeving van de demonstratie en, vooral, over de vele hoofdartikelen die van terughoudendheid getuigden – een terughoudendheid die, naar wij aannemen, samenhang met wat men bij de kranten gemerkt had van de reacties der publieke opinie en vernomen van de standpunten die Churchill en koningin Wilhelmina vertolkt hadden. '*Der Eindruck manchen Kommentars (war)*', zei Janke, '*als hätte man gedacht: Wir müssen uns damit befassen, aber man soll nicht viel Wert darauf legen.*' Ook de voorzitter van het Verbond van Nederlandse Journalisten, P. J. van Megchelen, hoofdredacteur van het ANP, had, zo zei hij op dezelfde persconferentie, 'met groot leedwezen vastgesteld dat verschillende collega's ernstig in hun taak tekort zijn geschoten.'¹ Hij dreigde met straffen.

Er was, naast Mussert, maar één politicus die op Seyss-Inquarts oproep positief reageerde: Arnold Meyer.

★

Een toeval wilde dat het dagblad van Nationaal Front, het *Nederlands Dagblad*, op zaterdag 28 juni weer mocht beginnen te verschijnen. De avond tevoren kon Meyer samen met enkele medewerkers kennis nemen van de tekst van Seyss-Inquarts toespraak die op de redactie bureaus van *De Residentiebode* op de telex binnenkwam. 'Nederlanders, blik naar het oosten!' Meyer was een geharnast anticommunist; zijn hart was bij de troepen die,

¹ Verslag persconferentie, 30 juni 1941 (DVK, 46).